

Stanowisko banków w zakresie ujednolicenia zasad oferowania dalszych narzędzi pomocowych dla klientów sektora bankowego w związku z reaktywacją Wytycznych EBA:

I. Postanowienia ogólne

- I.1. Stanowisko zostało wypracowane pod patronatem Związku Banków Polskich oraz Krajowego Związku Banków Spółdzielczych w ramach uzgodnień z bankami-członkami Związku Banków Polskich oraz Systemami Ochrony Instytucjonalnej w związku z utrzymującym się stanem pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz reaktywacją Wytycznych EBA w dniu 2 grudnia 2020 r.
- I.2. Stanowisko będzie stosowane przez następujące podmioty:
- a) Banki działające w formie spółki akcyjnej (banki komercyjne);
 - b) Uczestnicy Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS oraz Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB;
 - c) Banki spółdzielcze działające poza Systemami Ochrony Instytucjonalnej, o których mowa w ppkt b.
2. Tak jak w przypadku pierwotnego moratorium pozaustawowego wypracowanego w marcu 2020 r., niniejsze stanowisko ma charakter moratorium pozaustawowego w rozumieniu pkt 10 lit a *Wytycznych EBA dotyczących ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłatę kredytów, stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego przez COVID-19, tj. nieustawodawczej inicjatywie przewidującej ulgę w spłacie podjętej przez instytucję w ramach branżowego lub sektorowego programu moratoryjnego uzgodnionego lub koordynowanego w obrębie sektora bankowego lub jego istotnej części, w miarę możliwości we współpracy z organami publicznymi, który to program moratoryjny jest otwarty dla zainteresowanych i przewiduje podjęcie podobnych działań na rzecz zapewnienia ulgi w spłacie podejmowanych przez odpowiednie instytucje kredytowe (dalej: Wytyczne EBA).*
3. Stanowisko w pkt 4 poniżej określa ogólne kryteria skorzystania z instrumentów pomocowych, określonych w pkt II i dotyczy zarówno produktów kredytowych, jak i leasingowych oraz faktoringowych (posiadanych przez banki w ramach swoich grup kapitałowych).
4. Instrumenty pomocowe, określone w pkt II niniejszego stanowiska, **są dostępne dla: wszystkich tych klientów banków**, którzy (i) są przedsiębiorcami wykonującymi działalność gospodarczą z zakresu aktualnej listy branż (kodów PKD) wymienionych jako uprawnione do skorzystania z Tarczy Finansowej PFR 2.0¹ (z rozszerzeniem na przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wynajmu powierzchni w obiektach handlowych lub usługowych, w tym parkach handlowych, o powierzchni sprzedaży lub świadczenia usług powyżej 2000 m²) oraz (ii) podmiotów prowadzących

¹ Na dzień 5 lutego 2021 r. Tarcza Finansowa PFR 2.0 jest dostępna dla 54 branż wymienionych na stronie internetowej Polskiego Funduszu Rozwoju: <https://pfrsa.pl/tarcza-finansowa-pfr/tarcza-finansowa-pfr-20.html#mmsp>. Lista branż może ulec zmianie w przypadku przyjęcia przez Radę Ministrów zmian w Uchwale Rady Ministrów z dnia 5 stycznia 2021 r. w sprawie programu rządowego „Tarcza Finansowa 2.0 Polskiego Funduszu Rozwoju dla mikro, małych i średnich firm” (zmiany Uchwały zostały przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 5 stycznia 2021 r. oraz w dniu 2 lutego 2021 r.).

działalność rolniczą lub działalność agroturystyczną i jednocześnie (iii) spełniają **następujące kryteria** (wymogi z pkt 17 lit. b Wytycznych):

- 1) w zakresie mikro, małych przedsiębiorców i podmiotów prowadzących działalność rolniczą lub działalność agroturystyczną.
 - opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 30 dni na dzień 29 lutego 2020 r. lub na dzień złożenia wniosku przez klienta.
 - 2) w zakresie średnich przedsiębiorców.
 - posiadanie zdolności kredytowej na koniec 2019 r. (z zastrzeżeniem, że ocena zdolności kredytowej nie jest dokonywana na dzień złożenia wniosku przez klienta) i przejściowe pogorszenie sytuacji kredytobiorcy w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 oraz na dzień złożenia wniosku przez klienta nie złożono wobec niego wniosku o postępowanie upadłościowe lub restrukturyzacyjne i nie otwarto likwidacji przedsiębiorstwa, a także nie toczy się postępowanie egzekucyjne.
 - 3) w zakresie dużych przedsiębiorców.
 - posiadanie zdolności kredytowej na koniec 2019 r. (z zastrzeżeniem, że ocena zdolności kredytowej nie jest dokonywana na dzień złożenia wniosku przez klienta) i przejściowe pogorszenie sytuacji kredytobiorcy w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 oraz na dzień złożenia wniosku przez klienta nie złożono wobec niego wniosku o postępowanie upadłościowe lub restrukturyzacyjne i nie otwarto likwidacji przedsiębiorstwa, a także nie toczy się postępowanie egzekucyjne.
- 5.1. Z zastrzeżeniem pkt 5.2, Stanowisko obowiązuje dla instrumentów pomocowych udzielanych od dnia **18 stycznia 2021 r.** do **31 marca 2021 r.** W przypadku odpowiedniego przedłużenia stosowania wytycznych EBA banki mogą podjąć decyzję o przedłużeniu oferowania instrumentów pomocowych, jeżeli będzie tego wymagała sytuacja związana z wydłużającą się pandemią koronawirusa SARS-CoV-2.
- 5.2. Stanowisko obowiązuje od dnia **22 lutego 2021 r. w zakresie zmian** dotyczących możliwości:
- a) stosowania instrumentów pomocowych dla podmiotów prowadzących działalność rolniczą lub działalność agroturystyczną oraz dużych przedsiębiorców, wykonujących działalność z zakresu aktualnej listy branż (kodów PKD), wymienionych jako uprawnione do skorzystania z Tarczy Finansowej PFR 2.0;
 - b) wydłużenia maksymalnych terminów stosowania instrumentów pomocowych.
- 5.3. Instrumenty pomocowe **udzielone do 21 lutego 2021 r.** na podstawie **Moratorium pozaustawowego w rozumieniu pkt 10 lit a wytycznych EBA dotyczące sektora bankowości spółdzielczej (Moratorium KZBS)** pozostają w mocy i mają do nich zastosowanie postanowienia Wytycznych EBA, z uwzględnieniem instrumentów pomocowych udzielonych w okresie od 1 października 2020 do 17 stycznia 2021 r.
6. Instrumenty pomocowe, określone w pkt II poniżej, nie będą oferowane w stosunku do umów kredytu/produktów odnawialnych/produktów leasingowych/produktów faktoringowych zawartych **po 13 marca 2020 r.**

7. Odroczenie/odnowienie spłaty kredytu następuje na warunkach, o których mowa w pkt II poniżej.
8. Odroczenie spłaty kredytu na warunkach określonych w niniejszym stanowisku skutkuje zmianą harmonogramu spłaty kredytu, a w przypadku odroczenia rat kapitałowo-odsetkowych bank nalicza odsetki za okres odroczenia zgodnie z warunkami pierwotnej umowy kredytowej.
9. Odroczenie spłat kredytu wynosi:
 - maksymalnie do 9 miesięcy dla klientów, którzy skorzystali już z pierwotnego moratorium pozaustawowego (z uwzględnieniem okresów odroczeń/odnowień/obniżen na podstawie pierwotnego moratorium),
 - maksymalnie do 9 miesięcy dla klientów, którzy nie skorzystali dotychczas z pierwotnego moratorium pozaustawowego,niezależnie od liczby złożonych wniosków (z zastrzeżeniem, że maksymalny okres w przypadku odroczenia rat kapitałowo-odsetkowych określonych w pkt II ppkt 2.1 niniejszego stanowiska wynosi do 6 miesięcy – z uwzględnieniem okresu odroczenia na podstawie pierwotnego moratorium). Dopuszczalne jest złożenie przez klienta więcej niż jednego wniosku, ale wówczas maksymalny łączny okres odroczenia nie może przekroczyć limitów określonych w niniejszym punkcie.
10. Bank ma prawo wprowadzić ograniczenia dotyczące dystrybucji środków na rzecz właścicieli, udzielania pożyczek lub poręczeń oraz wypłaty dywidendy.
11. Banki są zobowiązane do raportowania danych zgodnie z wytycznymi EBA wg zakresu ustalonego przez UKNF.
12. Użyte w niniejszym stanowisku określenia oznaczają:
 - a) tryb uproszczony rozpatrywania wniosku – nieautomatyczny, ale odformalizowany i przyspieszony sposób rozpatrywania wniosków klienta (bez badania zdolności kredytowej na dzień złożenia wniosku przez klienta);
 - b) narzędzia pomocowe oferowane w ramach dedykowanych ustaw – gwarancje oferowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego, a także przez inne podmioty pod warunkiem, że: gwarancja taka stanowi uznaną ochronę kredytową zgodnie z art. 213-215 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych („CRR”).

II. Rodzaje instrumentów pomocowych (wymogi z pkt 17 lit d Wytycznych)

- 1. Oferta dla mikro, małego przedsiębiorcy i podmiotu prowadzącego działalność rolniczą wyłącznie w zakresie produktów powiązanych z wykonywaną przez niego działalnością rolniczą² lub prowadzącego działalność agroturystyczną wyłącznie w zakresie produktów powiązanych z wykonywaniem tej działalności (zgodnie z def. poniżej)**

² dot. produktów typowych dla tej działalności w ofercie danego banku np. kredyt na rolniczą działalność gospodarczą.

Za mikro i małego przedsiębiorcę w rozumieniu niniejszego stanowiska uważa się podmiot, którego obsługa w danej instytucji finansowej odbywa się w ramach modelu oceny ryzyka lub innego klasyfikowanego jako proces bankowości detalicznej (lub innej ekwiwalentnej).

Podmiot prowadzący działalność rolniczą w rozumieniu niniejszego stanowiska stanowi podmiot prowadzący we własnym imieniu zarobkową działalność rolniczą, o której mowa w art. 2 ust 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych³, w sposób zorganizowany i ciągły, niezależnie od organizacyjno-prawnej formy jej wykonywania.

Podmiot prowadzący działalność agroturystyczną w rozumieniu niniejszego stanowiska stanowi podmiot prowadzący działalność polegającą na wynajmowaniu pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów⁴.

Uzgodnione działania pomocowe:

1. Odroczenie spłat rat **kapitałowych lub kapitałowo-odsetkowych** w trybie automatycznym lub uproszczonym zgodnie z wnioskiem klienta na wskazany przez niego okres wynoszący maksymalnie **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odroczenia na podstawie pierwotnego moratorium), niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta.

1.2 Produkty odnawialne (kredyty w rachunku, karty kredytowe), które nie spełniają standardowych warunków odnowienia do 31 marca 2021 r., **mogą być odnowione** w trybie uproszczonym w uzgodnieniu z klientem na okres **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odnowienia na podstawie pierwotnego moratorium), istnieje możliwość dodatkowego zabezpieczenia transakcji, w tym o narzędzia pomocowe oferowane w ramach dedykowanych ustaw na okres trwania narzędzia pomocowego.

1.3 Banki nie będą pobierać opłat lub prowizji za przyjęcie i rozpatrzenie wniosków dotyczących zawieszenia spłat rat kapitałowych lub kapitałowo-odsetkowych.

1.4 W przypadku produktów **leasingowych** następuje **odroczenie lub obniżenie spłaty raty leasingowej** (części kapitałowej) na uzgodniony okres, wynoszący maksymalnie **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odroczenia lub obniżenia na podstawie pierwotnego moratorium), niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta. W przypadku produktu faktoringowego następuje **odroczenie spłaty należnej od klienta** na uzgodniony okres wynoszący maksymalnie **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odroczenia na podstawie pierwotnego moratorium), niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta.

³ tj. zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1426 z późn. zm.) „Działalnością rolniczą, w rozumieniu ust. 1 pkt 1, jest działalność polegająca na wytwarzaniu produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym (naturalnym) z własnych upraw albo hodowli lub chowu, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza gruntowa, szklarniowa i pod folią, produkcja roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadownicza, hodowla i produkcja materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowo-fermowego oraz hodowla ryb, a także działalność, w której minimalne okresy przetrzymywania zakupionych zwierząt i roślin, w trakcie których następuje ich biologiczny wzrost, wynoszą co najmniej:

1) miesiąc - w przypadku roślin,

2) 16 dni - w przypadku wysokointensywnego tuczu specjalizowanego gęsi lub kaczek,

3) 6 tygodni - w przypadku pozostałego drobiu rzeźnego,

4) 2 miesiące - w przypadku pozostałych zwierząt

- licząc od dnia nabycia.”.

⁴ Możliwość skorzystania z Moratorium w zakresie agroturystyki obejmuje również grupę przedsiębiorców prowadzących działalność polegającą na zapewnieniu krótkotrwałego zakwaterowania w gospodarstwach wiejskich, która jest objęta aktualną listą branż PKD podmiotów uprawnionych do skorzystania z Tarczy Finansowej PFR 2.0. (kod 55.20.Z).

2. Oferta dla średnich przedsiębiorców (zgodnie z definicją poniżej)

Za średniego przedsiębiorcę w rozumieniu niniejszego stanowiska, uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym roku z dwóch ostatnich lat obrotowych osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz z operacji finansowych **nieprzekraczający** równowartości w złotych 50 milionów euro i nie jest jednocześnie mikro i małym przedsiębiorcą, w rozumieniu definicji określonej w punkcie 1 powyżej.

Uzgodnione działania pomocowe:

1. Odroczenie spłat rat **kapitałowych** lub **kapitałowo-odsetkowych**, zgodnie z wnioskiem klienta, na wskazany przez niego okres, wynoszący maksymalnie odpowiednio: **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odroczenia na podstawie pierwotnego moratorium) (raty kapitałowe) i **do 6 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odroczenia na podstawie pierwotnego moratorium) (raty kapitałowo-odsetkowe), niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta.
2. **Produkty odnawialne** (kredyty w rachunku, karty kredytowe), które nie spełniają standardowych warunków odnowienia do 31 marca 2021 r., **mogą być odnowione** w trybie uproszczonym w uzgodnieniu z klientem na okres **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odnowienia na podstawie pierwotnego moratorium), istnieje możliwość dodatkowego zabezpieczenia transakcji, w tym o narzędzia pomocowe oferowane w ramach dedykowanych ustaw na okres trwania narzędzia pomocowego.
3. W przypadku **produktów leasingowych** następuje **odroczenie lub obniżenie spłaty raty leasingowej** (części kapitałowej) na uzgodniony okres, wynoszący maksymalnie **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odroczenia lub obniżenia na podstawie pierwotnego moratorium), niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta. W przypadku produktu **faktoringowego** następuje **odroczenie spłaty należnej od klienta** na uzgodniony okres wynoszący maksymalnie **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odroczenia na podstawie pierwotnego moratorium), niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta.

3. Oferta dla dużych przedsiębiorców (zgodnie z definicją poniżej)

Za **dużego przedsiębiorcę** w rozumieniu niniejszego stanowiska uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym roku z dwóch ostatnich lat obrotowych osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz z operacji finansowych **przekraczający** równowartość w złotych 50 milionów euro.

Uzgodnione działania pomocowe:

- 3.1. Odroczenie **spłat rat kapitałowych** zgodnie z wnioskiem klienta, na wskazany przez niego okres, wynoszący maksymalnie **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odroczenia na podstawie pierwotnego moratorium), niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta.
- 3.2. **Produkty odnawialne** (kredyty w rachunku, karty kredytowe), które nie spełniają standardowych warunków odnowienia do 31 marca 2021 r., **mogą być odnowione** w trybie uproszczonym w uzgodnieniu z klientem na okres **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odnowienia na podstawie pierwotnego moratorium), istnieje możliwość dodatkowego zabezpieczenia transakcji, w tym o

narzędzia pomocowe oferowane w ramach dedykowanych ustaw na okres trwania narzędzia pomocowego.

- 3.3.** W przypadku produktów leasingowych następuje **odroczenie lub obniżenie spłaty raty leasingowej** (części kapitałowej) na uzgodniony okres, wynoszący maksymalnie **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odroczenia lub obniżenia na podstawie pierwotnego moratorium), niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta. W przypadku produktu faktoringowego następuje **odroczenie spłaty należnej od klienta** na uzgodniony okres wynoszący maksymalnie **do 9 miesięcy** (z uwzględnieniem okresu odroczenia na podstawie pierwotnego moratorium), niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta.